

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ดูแลด้านการดูแลของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่ให้การดูแลผู้ป่วย และมีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีจำนวน ทั้งหมด 320 คน

คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีคำนวณขนาดตัวอย่างจากสูตรยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างอิงจาก บุญใจ ศรีสถิตยน์รากร, 2547, หน้า 207) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ทั้งหมด 177 คน โดยตั้งค่าระดับความเชื่อมั่น 95 % จากสูตร

$$\begin{aligned}n &= \frac{N}{1 + Ne^2} \\ &= \frac{320}{1 + (320 \times .0025)} \\ \text{กลุ่มตัวอย่าง} &= 177\end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากประชากรดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน ซึ่งผู้ดูแลผู้ป่วย อาจจะเป็นบุคคลใด ๆ ก็ได้ เช่น บิดา มารดา คู่สมรส บุตร หลาน บุตรสะใภ้ หรือญาติ หรือผู้ที่อาสารับจ้างดูแลผู้ป่วยที่บ้านอาจจะพักและไม่พักอาศัยอยู่บ้านเดียวกันกับผู้ป่วยก็ได้
2. มีหน้าที่ดูแลผู้ป่วยโดยตรงมากที่สุด
3. ยินดีและให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่าง
4. เป็นผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่เคยได้รับการวินิจฉัยเป็นโรคหลอดเลือดสมอง ชนิดโรคหลอดเลือดสมองจากการขาดเลือด หรือโรคหลอดเลือดสมองจากมีเลือดออกในสมอง

เทคนิคการสุ่มตัวอย่าง ใช้เทคนิคการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ดังนี้

1. เนื่องจากรายได้ของครอบครัวผู้ป่วยในแต่ละอำเภอ น่าจะมีผลต่อการดูแลผู้ป่วย เช่น ครอบครัวที่มีรายได้ดี น่าจะมีเงินจ้างผู้ดูแล ดูแลตนเองได้ รวมทั้งซื้ออุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่ใช้ในการดูแลผู้ป่วยที่บ้านได้มากกว่าครอบครัวที่มีรายได้ไม่ดี ซึ่งแสดงว่าลักษณะของประชากรมีการเรียงตัวแบบ Stratum จึงเลือกการสุ่มโดยใช้การสุ่มแบบ Stratified Random Sampling โดยเลือกสุ่มทุกอำเภอ ตามสัดส่วนของผู้ป่วยในแต่ละอำเภอ

2. สุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ โดยใช้เทคนิคการสุ่มแบบง่ายในแต่ละอำเภอ จากสัดส่วนที่คำนวณได้ในข้อ 1 โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 20 เพื่อให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนน้อยลง ได้การสุ่มตัวอย่างทั้งหมด 213 คน ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดนครสวรรค์

อำเภอ	จำนวน ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หนองบัว	20	13
ตากฟ้า	46	31
ตากสิน	42	28
ท่าตะโก	47	31
ไพศาลี	25	17
เมือง	19	13
พยุหะ	26	17
บรรพต	11	7
ลาดยาว	45	30
เก้าเลี้ยว	27	18
โกรกพระ	12	8
รวม	320	213

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแล ประกอบด้วย อายุ เพศ สถานภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาในการดูแลผู้ป่วย ความสัมพันธ์ของผู้ดูแลกับผู้ป่วย

2. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วย ประกอบด้วย ระยะเวลาที่เจ็บป่วยและระดับความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง

3. แบบสอบถามความต้องการของผู้ดูแลด้านการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะของคำตอบในแต่ละข้อ คือ ต้องการ และไม่ต้องการ ซึ่งแบบสอบถามนี้สร้างจากกรอบแนวคิดความต้องการของทฤษฎีการพยาบาลของโอเร็ม ประกอบด้วย ความต้องการเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยตามความจำเป็นพื้นฐาน และเมื่อมีภาวะเบี่ยงเบนทางสุขภาพ ที่ผู้ดูแลคาดหวัง / ต้องการให้พยาบาลสอนหรือแนะนำ ด้านทักษะที่จำเป็นพื้นฐานและทักษะที่จำเป็นเฉพาะโรค สำหรับดูแลผู้ป่วยผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีการพยาบาลของโอเร็มและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดการสร้างเครื่องมือวิจัย

2. สร้างข้อคำถาม ตามกรอบแนวคิดที่รวบรวมได้ โดยมีข้อคำถามทั้งหมด 40 ข้อ โดยแบ่งเป็นความต้องการตามความจำเป็นขั้นพื้นฐาน 19 ข้อ ความต้องการเมื่อมีภาวะเบี่ยงเบนทางสุขภาพจำนวน 21 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับผู้ป่วยจริง (focus group) จำนวน 3 ราย คือ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน ที่มีไม่สามารถปฏิบัติได้เอง ปฏิบัติได้น้อย ถึงปฏิบัติเองได้ปานกลาง อย่างละ 1 ราย เพื่อทดสอบความเป็นไปได้และนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกรอบ ก่อนนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การหาความตรงของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความต้องการของผู้ดูแลด้านการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้านที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่านตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ความเหมาะสมของความถูกต้องในเนื้อหา ความชัดเจนของเนื้อหา และสำนวนภาษา นำมาคำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index = CVI) ได้ 0.78 ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

แพทย์ผู้เชี่ยวชาญในการรักษาผู้ป่วยทางระบบประสาท	1	ท่าน
อาจารย์พยาบาลในด้านการศึกษเกี่ยวกับผู้ดูแล	2	ท่าน
พยาบาลด้านกาพยาบาลผู้ป่วยระบบประสาท	1	ท่าน
พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านทฤษฎีไอเอ็ม	1	ท่าน
การหาความเที่ยงของเครื่องมือ		

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ในอำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 30 ราย แล้วนำมาหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สูตร KR - 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างตลอดขั้นตอนการวิจัย โดยการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ อธิบายให้ทราบถึงวิธีการวิจัย ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย และสิทธิที่ผู้ดูแลจะไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือออกจากกรวิจัยได้ตามต้องการ โดยไม่มีผลต่อการรักษาหรือการบริการที่ได้รับใด ๆ ทั้งสิ้น ข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บเป็นความลับและนำเสนอผลการวิจัยเป็นภาพรวมซึ่งจะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ทางการศึกษาเท่านั้น และขอความร่วมมือในการทำวิจัย เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินยอมเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ให้กลุ่มตัวอย่างเขียนยินยอมที่จะเข้าร่วมในการทำวิจัยครั้งนี้ หลังจากนั้นจึงทำการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง หรือผู้ช่วยวิจัยที่บ้านหรือที่หอผู้ป่วยนอก(ในรายที่มารับการรักษาซ้ำในช่วงเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล) โดยผู้วิจัยทำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเพื่อขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลในเขตพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ และได้ทำการอธิบาย ทบทวน วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล ให้ผู้ช่วยวิจัยทราบได้เข้าใจอย่างทอ่งแท้ ก่อนจะเป็นผู้ช่วยวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจริง จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยสำรวจรายชื่อผู้ป่วยจากงานเวชกรรมสังคมโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ เพื่อดันหาผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง เพื่อใช้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

2. ผู้วิจัย/ผู้ช่วยวิจัยแนะนำตัวกับกลุ่มตัวอย่าง อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย และชี้แจงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างให้ทราบ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
3. เมื่อกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ตามแบบสอบถาม
4. เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างครบตามที่คำนวณไว้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างแต่ละรายมาดำเนินการวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS ตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ
2. ข้อมูลความต้องการของผู้ดูแลด้านการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ
3. ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแล กับความต้องการด้านการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองที่บ้าน วิเคราะห์ด้วยสถิติ Chi-Square Test